

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu järeldused Euroopa kõrghariduse globaalse mõõtme kohta

(2014/C 28/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

ARVESTADES JÄRGMIST:

19. juunil 1999. aastal allkirjastatud Bologna deklaratsiooniga kehtestati valitsustevaheline protsess Euroopa kõrgharidusruumi loomiseks, mida Euroopa Liit aktiivselt toetab, ning deklaratsiooniga ühinenud riikides kõrghariduse eest vastutavad ministrid võtsid 2012. aasta aprillis Bukarestis kohtudes Euroopa kõrgharidusruumi silmas pidades vastu strateegia „Liikuvus parema õppimise heaks – 2020”, mis moodustab lahutamatu osa jõupingutustest kõrghariduse rahvusvahelisemaks muutmise nimel ⁽¹⁾;
- Nõukogu 13. detsembri 2004. aasta direktiivis 2004/114/EÜ (kolmandate riikide kodanike riiki lubamise kohta õpingute, õpilasvahetuse, tasustamata praktika või vabatahtliku teenistuse eesmärgil) ⁽²⁾ sätestatakse, et üks ühenduse tegevuse eesmärke hariduse valdkonnas on edendada Euroopa tervikuna maailma üheks tippasemel piirkonnaks õpingute ja kutseõppe alal;
- Nõukogu 12. oktoobri 2005. aasta direktiivil 2005/71/EÜ (kolmandate riikide kodanike teadusuuringute eesmärgil riiki lubamise erimenetluse kohta) ⁽³⁾ on sarnane eesmärk – muuta ühendus atraktiivsemaks kogu maailma teadlastele ja anda impulss ELi kui rahvusvahelise teadusuuringute keskuse positsiooni kindlustamisele;
2007. aasta mais Bologna deklaratsiooniga ühinenud riikide ministrite poolt Londonis vastu võetud rahvusvahelises strateegias ⁽⁴⁾ toonitati, et Euroopa kõrgharidusruum peab olema avatud ja atraktiivne ka ülejäänud maailmale ning et tugevdada tuleb kõrghariduse valdkonnas tehtavat koostööd ja peetavat poliitilist dialoogi väljapoole Euroopat jäävate riikidega;
- Nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldustes, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal, toonitati, kui oluline on toetada liikmesriikide jõupingutusi kõrghariduse kaasajastamisel tihedas sünergias Bologna protsessiga, eelkõige seoses kvaliteedi tagamise, tunnustamise, liikuvuse ja läbipaistvuse vahenditega;
2010. aasta juunis vastu võetud aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020” ⁽⁵⁾ seati konkreetne eesmärk parandada haridustasemeid, eelkõige suurendades kolmanda taseme või samaväärse hariduse omandanud noorte osakaalu 2020. aastaks vähemalt 40 protsendini;
- Nõukogu 11. mai 2010. aasta järeldustes (kõrghariduse rahvusvahelistumise kohta) ⁽⁶⁾ rõhutati, et rahvusvahelised koostööprogrammid ja poliitilised dialoogid kolmandate riikidega kõrghariduse valdkonnas mitte ainult ei võimalda teadmiste vabamat liikumist, vaid aitavad ka parandada Euroopa kõrghariduse kvaliteeti ja rahvusvahelist positsiooni, hoogustada teadusuuringute ja innovatsiooni arengut, soodustada liikuvust ja kultuuridevahelist dialoogi ning edendada rahvusvahelist arengut kooskõlas ELi välispoliitiliste eesmärkidega;
- Nõukogu 28.–29. novembri 2011. aasta järeldustes (õppimisega seotud liikuvuse sihttaseme kohta) ⁽⁷⁾ määrati kindlaks sihttase, mille kohaselt peaks 2020. aastaks vähemalt 20 % ELi kõrgkoolilõpetajatest omama kõrgharidusega seotud õppimis- või koolituskogemust (sh tööpraktika) välismaal;
- Nõukogu 28.–29. novembri 2011. aasta järeldustes (kõrghariduse ajakohastamise kohta) tervitati komisjoni kavatsust välja töötada ELi rahvusvahelise kõrghariduse strateegia,

⁽¹⁾ Bukaresti kommünikee, 27. aprill 2012, lk 3.⁽²⁾ ELT L 375, 23.12.2004, lk 12.⁽³⁾ ELT L 289, 3.11.2005, lk 15.⁽⁴⁾ „Euroopa kõrgharidusruumi roll maailmas.”⁽⁵⁾ EUCO 13/10.⁽⁶⁾ ELT C 135, 26.5.2010, lk 12.⁽⁷⁾ ELT C 372, 20.12.2011, lk 31.

eesmärgiga suurendada rahvusvahelist haaret ja nähtavust, ning teha partneritega koostööd suhete parandamiseks ja suutlikkuse arendamiseks tõhustamiseks kõrgharidussektoris;

NING PIDADES SILMAS:

eesistujariigi poolt 5.–6. septembril 2013. aastal Vilniuses korraldatud konverentsi „Euroopa kõrgharidus maailmas”, kus toonitati, et liikmesriigid ja kõrgharidusasutused peavad välja töötama põhjalikud rahvusvahelistumise strateegiad, mis

- parandavad Euroopa kõrghariduse kvaliteeti ja konkurentsivõimet;
- lähevad kaugemale liikuvuse teemast ning võtavad õppekavade ning õpetamis- ja õppimisprotsesside ülesehituse ja sisu puhul üha enam arvesse globaalset mõõdet (seda nimetatakse sageli „riigisiseseks rahvusvahelistumiseks”);
- käsitlevad erinevamaid ja enamaid üliõpilasi, kombineerides uusi digitaalseid ressursse õpetamise ja õppimise traditsioonilisemate vormidega, tagades samas kõrge kvaliteedi;
- tugevdavad arengukoostööd strateegiliste partnerluste ja suutlikkuse arendamise kaudu;

VÕTAB HUVIGA TEADMISEKS:

- Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele adresseeritud komisjoni teatise pealkirjaga „Euroopa kõrgharidus maailmas”, ⁽¹⁾ ning
- Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele adresseeritud komisjoni teatise pealkirjaga „Avatud haridusruum: innovaatilised õpetamis- ja õppemeetodid kõigi jaoks uue tehnoloogia ja avatud õppematerjalide kaudu” ⁽²⁾;

TUNNISTAB, ET:

1. kõrgharidus täidab tähtsat rolli aktiivsete, rahulolevate ja hea sõnalise väljendusoskusega kodanike arengus ning on edasi viiv jõud intelligentsete, jätkusuulike ja kaasavate ühiskondade, isikliku heaolu ja majanduskasvu tagamisel. Isikute rahvusvaheline liikuvus ja globaalse perspektiivi integreerimine kõrgharidusprogrammidesse võivad sellele arengule veelgi kaasa aidata;
2. Euroopa kõrgharidussüsteemide tugevus peitub kõrge kvaliteediga hariduses ja teaduses, kõrgharidusasutuste mitmekesisuses ning toetuses koostööle valdkondades, kus see loob lisaväärtust, näiteks ühis- ja topeltkraadiõppeprogrammide, doktoriõppeasutuste ja doktoriõppe ning rahvusvaheliste partnerluste puhul;

3. praeguses majanduskliimas täidavad kõrgharidus ning kolmanda taseme kutseharidus ja -koolitus ülitähtsat rolli Euroopa teaduse- ja innovatsioonilase suutlikkuse arendamises ning selle jaoks kõrge kvalifikatsiooniga inimressursside tagamises, mida on vaja töökohtade, majanduskasvu ja heaolu kindlustamiseks;
4. kõrgkoolilõpetanute pädevused ei ole alati kooskõlas tööturu ja ühiskonna muutuvate vajadustega ning avaliku ja erasektori tööandjad on teada andnud ebakõladest ja raskustest sobivate kandidaatide leidmisel teadmuspõhise majanduse vajadusi arvesse võttes;
5. rahvastiku vananemise mõju ELis on eelseisvatel aastakümnetel tõenäoliselt väga suur, kuna järjepidevalt madal sündimus süvendab kõrgkoolilõpetanute oskuste nappuse probleemi Euroopa tööandjate jaoks;
6. kõrgharidusasutustel kui teadmiste ja innovatsiooni allikatel on kanda sotsiaalne vastutus aidata kaasa inimarengule ja ühisele heaolule nii riigisiseses kontekstis kui ka maailmas laiemalt;

LEIAB, ET:

1. rahvusvaheliste töötajate, teadlaste ja üliõpilaste aktiivne tegevus Euroopa kõrgharidusasutustes, rahalise ja korraldusliku toetuse tagamine nii üliõpilaste kui töötajate rahvusvahelise liikuvuse puhul ning suurenenud jõupingutused õppekavade rahvusvahelisemaks muutmisel võivad aidata koolilõpetajatel omandada ülemaailmse tööturu aspektist asjakohaseid pädevusi;
2. liikmesriigid ja Euroopa kõrgharidusasutused on teinud ELi abiga märkimisväärseid edusamme piiriüleste kvaliteedi tagamise ja kvalifikatsioonide tunnustamise mehhanismide väljatöötamisel Bologna protsessi raames näiteks ENIC/NARIC-võrgustiku kaudu ning kasutades meetmeid nagu programmid Erasmus Mundus ja Tempus;
3. avatud õppematerjalide, avatud õppetarkvara ja avatud veebipõhiste masskursuste ülemaailmne esilekerkimine on rahvusvaheline areng, mis võib kõrgharidussüsteemidele olulist mõju avaldada ning luua võimalusi ülemaailmse piiriülese koostöö innovaatiliste vormide tekkeks;

KUTSUB SELLEST LÄHTUVALT LIIKMESRIIKE ÜLES TEGEMA ASJAKOHASTEL JUHTUDEL KOOSTÖÖD KÕRGHARIDUSASUTUSTEGA, VÕTTES SAMAS ARVESSE NENDE AUTONOOMIAT NING PIDADES SILMAS JÄRGMISI EESMÄRKE:

1. edendada laiaulatuslikku strateegilist lähenemist rahvusvahelistumisele, tehes koostööd asjaomaste sidusrühmadega ja hõlmates kolme järgmist peamist valdkonda:

- a) üliõpilaste ja töötajate liikuvus;

⁽¹⁾ 12453/13.

⁽²⁾ 14116/13 + ADD 1.

- b) õppekavade ja digiõppe rahvusvahelisemaks muutmine;
- c) strateegiline koostöö, partnerlused ja suutlikkuse arendamine;
2. edendada üliõpilaste teaduskraadide ja ainepunktide kahepoolset rahvusvahelist liikuvust ning tagada võimalused töötajate liikuvuseks Euroopa ja kolmandate riikide vahel, muu hulgas
- i) tagades, et rahvusvahelistumise strateegiad on keskendatud üliõpilaste, teadlaste ja töötajate liikuvusele, mida toetatakse kvaliteediraamistikuga, mis võib hõlmata ka suunamis- ja nõustamisteenuseid;
- ii) luues kolmandate riikidega vastastikust huvi pakuvaid kahepoolseid liikuvuskavasid, mille puhul on tagatud mõistlik tasakaal füüsilise ja virtuaalse liikuvuse vahel ning sise- ja välissuunalise liikuvuse vahel, mis hõlmavad suurel määral erinevaid aineid ning mis vajaduse korral on seotud valdkondadega, mida iseloomustab oskuste nappus;
- iii) toetades rahvusvaheliste üliõpilaste, teadlaste ja kõrgharidusasutuste töötajate poolt välismaal omandatud ainepunktide, kraadide, kvalifikatsioonide ja pädevuste tunnustamist kooskõlas riigi õigusaktide ja tavadega;
- iv) tõhustades keskendumist õpitulemustele ning kooskõla läbipaistvuse tagamise Euroopa tasandi vahenditega, näiteks Euroopa ainepunktisüsteemiga, diplomi lisaga ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistikuga, ning kvaliteedi tagamise mehhanismidega ning
- v) kiirendades kolmandate riikide kodanike teadustöö ja õpingute eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimusi käsitlevate direktiivide kavandatava uuesti sõnastamise protsessi;
3. edendada riigisisest rahvusvahelistumist ja digiõpet tagamaks, et Euroopa üliõpilaste valdav enamus, kes ei osale füüsilise liikuvuse meetmetes, saavad samuti arendada rahvusvahelisi oskusi, muu hulgas
- i) tagades üliõpilaste vajaduste seisukohalt asjakohased kvaliteetsed vahendid ja üliõpilastele suunatud teenused kolmanda taseme hariduses;
- ii) kasutades tõhusalt kõrgharidusasutuste töötajate rahvusvahelisi kogemusi ja pädevusi ning julgustades neid aitama kaasa rahvusvahelise suunitlusega kvaliteetsete õppekavade väljatöötamisele nii mitteliikuvate kui liikuvate õppurite heaks;
- iii) pakkudes üliõpilastele, teadlastele ja töötajatele rohkem võimalusi arendada oma keeleoskusi, eelkõige vastuvõtva riigi keeles korraldatavate koolituste kaudu isikutele, kes osalevad kursustel, mis ei ole nende emakeeles, eesmärgiga maksimeerida Euroopa keelilise mitmekesisuse kasulikkust ning üliõpilaste, teadlaste ja töötajate sotsiaalset integratsiooni vastuvõtvas riigis;
- iv) pakkudes laiendatud võimalusi rahvusvaheliseks koostööpõhiseks veebiõppeks ning uurides uute õppeviiside puhul info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ja avatud õppematerjalide kasutamist, eesmärgiga parandada juurdepääsu, muuta õppekavad rahvusvahelisemaks ning võimaldada uut tüüpi partnerluste loomist;
4. edendada nii Euroopa-siseste kui -väliste partnerluste loomist, et tõhustada institutsioonilise suutlikkuse arendamist hariduse, teaduse ja innovatsiooni valdkonnas, muu hulgas järgmiste meetmete võtmisega:
- i) ettevõtlust ja innovatsiooni soodustavate ning ülekantavate oskuste arendamist edendavate õppekavade koostamine ning rahvusvaheliste koolitusvõimaluste loomine, tehes tihedat koostööd tööandjatega ELis ja väljapoolt ELi;
- ii) keskendumine iga kõrgharidusasutuse tugevatele külgedele ja prioriteetidele kui vahendile, millega tagatakse riiklike investeeringute tulemuslik ja tõhus kasutamine;
- iii) tegelemine allesjäänud takistustega, mis segavad ühis-, topelt- ja mitmekordsete kraadide õppeprogrammide arendamist ja rakendamist, ning kvaliteedi tagamise ja piiriülese tunnustamise sätete parandamine;
- iv) kooskõla edendamine liikmesriikide rahvusvahelistumise strateegiate ja ELi arengukoostöö poliitika vahel, võttes arvesse võrdsuse ja partnerriigi isevastutuse põhimõtteid ning kõrgharidusasutuste vajadusi;
- v) kolmandatest riikidest pärit üliõpilaste, teadlaste ja töötajate kui nende riikide kõrgharidusasutustega tehtava koostöö saadikute kogemustele tuginemine;
- vi) kõrgharidusasutuste julgustamine töötada välja omapoolsed rahvusvahelistumise strateegiad, tunnistades rahvusvahelistumise valdkondadevahelist laadi, mis mõjutab ülikoolielu kõiki valdkondi, sealhulgas teadustööd, õpetamist, juhtimist, haldust ja teenuseid, ning nimetatud asutuste toetamine nende vastavates jõupingutustes;

TERVITAB KOMISJONI KAVATSUST:

1. toetada liikmesriikide ja kõrgharidusasutuste jõupingutusi viia ellu ulatuslikke rahvusvahelistumisele suunatud strateegilisi lähenemisviise ja kasutada võimalusi rahvusvaheliseks kõrghariduskoostööks programmide Erasmus+ ja Horisont 2020 raames, muu hulgas

- i) pakkudes programmi Erasmus+ kaudu suuremat rahalist toetust õppurite ja töötajate liikuvuse edendamiseks kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest ning Marie Skłodowska-Curie meetmete kaudu programmi Horisont 2020 kohaselt teadlaste liikuvuse edendamiseks kolmandatesse riikidesse ja kolmandatest riikidest;

- ii) toetades kõrgharidusasutuste rahvusvahelisi konsortsiume eesmärgiga töötada välja ühised magistri- ja doktori-kraadid vastavalt programmi Erasmus+ ja Marie Skłodowska-Curie meetmete kaudu ning pakkudes üliõpilastele ja doktorantidele võimalusi saada osa kõrgetasemelistest stipendiumitest;
- iii) toetades koostöö ja innovatsiooni alaseid strateegilisi partnerlusi kõrghariduses, muu hulgas suutlikkuse arendamise partnerlusi ELi ja kolmandate riikide kõrgharidus-asutuste vahel;
2. teha koostöös liikmesriikidega jõupingutusi Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse ja mitmekesisuse edendamiseks kõikjal maailmas, võttes muu hulgas järgmiseid meetmeid:
- i) parandades kvaliteeti ja läbipaistvust, edendades piiriüle-seid kvaliteedi tagamise mehhanisme ning parandades kvalifikatsioonide, ainepunktide ja tunnustamise süsteemide võrreldavust rahvusvahelise koostöö ja dialoogi kaudu;
- ii) parandades akadeemilise liikuvuse kvaliteeti tõhustatud Erasmuse kõrgharidusharta kaudu, muu hulgas kõrgharidus-asutustele suunatud enesehindamis- ja järelevalvesuuniste kaudu;
- iii) edendades vajaduse korral ja kõrgharidusasutuste auto-noomiat austades kõrgharidusasutuste vahelise võrrelda-vuse tõhustamisele suunatud uue mitmemõõtelise ja rahvusvahelise läbipaistvusvahendi „U-Multirank” rakenda-mist;
- iv) toetades koostööd liikmesriikide vahel ning riiklike reklaamiagentuuride ja vilistlasühenduste vahel, jagades teavet, algatades ja koordineerides ühiseid meetmeid eesmärgiga turustada Euroopat kui kvaliteetse õppe- ja teadustöö sihtkohta, nt üliõpilasmessidel osalemise ja ühiste reklaamivahendite väljatöötamise kaudu;
3. edendada innovatsiooni ja arengut toetavat kõrghariduskoos-tööd ELi ja tema globaalsete partnerite vahel, muu hulgas järgmiste meetmete kaudu:
- i) algatades kooskõlas ELi välispoliitikaga kahe- ja mitme-poolseid poliitilisi dialooge tähtsate rahvusvaheliste part-neritega;
- ii) edendades Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiains-tituuti ning selle teadmis- ja innovaaticakogukondi kui teid rahvusvahelise koostööni innovatsiooni, teadusuuringute ja kõrghariduse vallas ühiskondlike probleemide lahendamise eesmärgil;
- iii) tugevdades ja parandades tõenditel põhinevat poliitika kujundamist rahvusvahelise hariduse valdkonnas teadusuuringute, statistiliste andmete kogumise ja analüüsimise ning ekspertidega peetava dialoogi kaudu.